

RAPORT Z REALIZACJI PRACY W ZAKRESIE WDRAŻANIA MODELU OSL

Pełna nazwa instytucji: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Adres: ul. Limanowskiego 134 26-600 Radom

Telefon: 048 360 84 88

e-mail: sekretariat @mops.radom.pl

Imię i nazwisko dyrektora/kierownika: Dyrektor Halina Janiszek

I. Raport instytucjonalny

1. Od kiedy i w jaki sposób model OSL jest wdrażany w strukturze instytucji?

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Radomiu model OSL wdrażany jest od 1 lipca 2012 roku. Organizację pracy metodą OSL rozpoczęliśmy od wyłonienia spośród chętnych pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku pięciu organizatorów społeczności lokalnej, którzy zostali włączeni do Zespołu Strategii Doradztwa Metodycznego i Integracji Społecznej. Organizatorami społeczności lokalnej zostali pracownicy którzy na co dzień pracowali metodą środowiskową, osoby od wielu lat zaangażowane w wolontariat, a także pracownicy współpracujący ze sponsorami. W celu usprawnienia pracy OSL został powołany koordynator organizatorów. Przed rozpoczęciem wdrażania metody przeprowadzono analizę miejsc, dzielnic miasta i wspólnie z pracownikami socjalnymi poszczególnych zespołów pracy socjalnej wytypowano dziesięć obszarów problemowych. Każdemu z pracowników OSL zostały przyporządkowane dwa obszary należące do różnych zespołów pracy socjalnej.

2. Prosimy odpowiedzieć na pytanie: Czy cały Zespół został zapoznany z modelem OSL? W jaki sposób udało się to Państwu zrobić – kto? Dla kogo? Kiedy?

Na długo przed rozpoczęciem wdrażania modelu OSL wszyscy pracownicy socjalni otrzymali Ramowy model środowiskowej pracy socjalnej/organizowania społeczności lokalnej. Następnie kierownik Zespołu Strategii Doradztwa Metodycznego i Integracji Społecznej wraz z koordynatorem OSL odwiedzili wszystkie Zespoły Pracy Socjalnej prezentując model, sposoby jego wdrażania oraz system pracy OSL w naszym Ośrodku. Wszyscy pracownicy socjalni MOPS, zatrudnieni w różnych działach uczestniczyli w dwudniowym szkoleniu „Organizowanie społeczności lokalnej – aktywna pomoc społeczna” zorganizowanym przez stowarzyszenie CAL.

II. Raport pracy ze społecznością (maks. 4 strony)

1. Informacja podsumowująca charakter działań ze społecznościami gdzie jest realizowany model OSL:

Stale wzrastająca stopa bezrobocia w naszym mieście powodująca ubożenie społeczeństwa doprowadza często do konieczności zamieszkania w lokalu socjalnym. Budowanie osiedli bloków socjalnych powoduje tworzenie miejsc, w których osiedlają się ludzie z różnych części miasta, różnych środowisk, różnych kultur. Osób tych nie łączą żadne więzi, wspólne są dla nich wyłącznie problemy i pozostawanie w sytuacji z pozoru bez wyjścia. Z uwagi na powyższe te dzielnice, osiedla, stały się miejscem, w których społeczeństwo z uwagi na liczne zagrożenia wymaga szczególnego zainteresowania podmiotów działających na ich rzecz. Dotychczas praca na tych obszarach prowadzona była w oparciu o metodę indywidualnego przypadku i metodę grupową. Analizując wyniki przeprowadzonych wśród mieszkańców badań doszliśmy do wniosku, że ludzi tych poza miejscem zamieszkania łączą te same problemy. W związku z tym podjęliśmy decyzję o rozszerzeniu pracy socjalnej i położeniu nacisku na pracę metodą środowiskową kierując tam organizatorów społeczności lokalnej. Z uwagi na fakt, iż w tutejszym Ośrodku pracuje pięciu organizatorów społeczności lokalnej, a do pracy Modelem OSL wytypowano 10 obszarów problemowych zorganizowano spotkanie z kierownikami wszystkich zespołów pracy socjalnej podczas którego ustalono, które obszary należy potraktować priorytetowo, a w których osł- owcy zaczną pracę później.

Na etapie początkowym organizatorzy przeprowadzili badania z mieszkańcami pięciu obszarów tworząc mapy zasobów i potrzeb. Przeprowadzając z mieszkańcami wywiady swobodne, fotografując miejsca pracownicy poznawali teren, problemy, samych mieszkańców, a także polityków działających na danym obszarze. W ten sposób organizatorzy społeczności lokalnej przygotowali sobie materiał wyjściowy do dalszej pracy ze społecznością. Rozpoczynając pracę pracownicy inicjowali pierwsze spotkania obywatelskie, coraz częściej systematycznie zaczęli pojawiać się na obszarach wybranych do pracy, a także zaczęli włączać się w **spotkania CAL** co umożliwiło bliższe poznanie partnerów, a także powiększyło grono osób zainteresowanych pracą z daną społecznością.

Spotkania CAL były okazją do przedstawienia partnerom wyników badań, a także do wspólnego zastanowienia się nad rozwiązaniem występujących problemów.

Pierwsze działanie, którego podjęli się organizatorzy społeczności lokalnej było odpowiedzią na często zgłaszany przez ludzi z różnych stron miasta problem dotyczący osób niepełnosprawnych. Na terenie Radomia funkcjonuje wprawdzie pięć warsztatów terapii zajęciowej jednak ich oferta skierowana jest do ograniczonej grupy odbiorców. Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Kultury Amfiteatr podjęli decyzję o utworzeniu miejsca, gdzie niepełnosprawni mieszkańcy miasta niejednokrotnie mówiący o sobie jak o osobach wykluczonych przez społeczeństwo mogą się spotkać i wspólnie rozmawiać o sposobach rozwiązywania swoich problemów. Jedynym warunkiem przystąpienia do Klubu jest posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Spotkania osób niepełnosprawnych trwają już ponad rok, niepełnosprawni planują tematykę spotkań, z niewielką pomocą pracowników MOPS oraz Amfiteatru organizują sobie wyjścia, wycieczki, a także różne spotkania okolicznościowe. Spośród osób niepełnosprawnych wyłoniło się kilku wolontariuszy, którzy pomagają innym w opiece w swoim środowisku, pełnią rolę przewodników wycieczek, a także tacy którzy realizując swoją pasję tworzą zdjęciową kronikę klubu. Grono członków Klubu stale powiększa się, stąd konieczność wspomagania działalności Klubu przez organizatorów społeczności lokalnej. Jednakże rola osł-owców ogranicza się do wspierania inicjatyw klubowiczów.

Kolejnym elementem pracy organizatorów społeczności lokalnej był aktywny udział w tworzeniu projektów do Budżetu Obywatelskiego w Radomiu na rok 2014 na każdym etapie. Począwszy od spotkań z Prezydentem poprzez rozmowy z mieszkańcami, wspólne przygotowanie projektów, po organizowanie pikników, festynów podczas których mieszkańcy mogli głosować na przygotowane przez siebie projekty. Spośród zgłoszonych projektów sfinansowany zostanie wniosek złożony przez mieszkańców ul. Wolanowskiej 75 dotyczący modernizacji terenu do celów rekreacyjno – sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Wartość realizacji projektu wynosi 100.000 zł. Zaangażowanie mieszkańców ul. Wolanowskiej było ogromne – oddali 685 głosów na zgłoszone przez siebie projekty. Sukces jest tym większy, że praca na tym osiedlu prowadzona jest przez pracowników socjalnych Zespołu Pracy Socjalnej nr 8 od 2001 roku w ramach programu „Blok1”, poza tym z terenu całego miasta do Budżetu Obywatelskiego zostało zgłoszonych 280 propozycji, z czego tylko 11 wybranych zostało do realizacji.

Z uwagi na fakt, iż dzieci z obszarów problemowych większą część wakacji spędziły w swoich dzielnicach z inicjatywy mieszkańców zorganizowano we wszystkich obszarach pikniki sąsiedzkie, festyny podczas których mieszkanki sprzedawały przygotowane przez siebie smakołyki. Za zebrane w ten sposób pieniądze zorganizowano wyjazdy dzieci i rodziców do Farm Iluzji oraz Studzianek Pancernych. W organizację tych wyjazdów włączyły się stowarzyszenia działające na tych dzielnicach a także inne, pozyskane przez organizatorów do współpracy.

Kolejną inicjatywą mieszkańców wspartą przez organizatorów społeczności lokalnej były cykliczne zajęcia dla dzieci i młodzieży prowadzone w formie „Kocykowego miasteczka” oraz „Wyspy zabaw”. Zajęcia w formie gier i zabaw prowadzili rodzice, a pracownicy osł pełnili rolę wyłącznie wspierającą. Chcąc zainteresować wszystkich mieszkańców akcją oraz umożliwić społeczności bliższe poznanie partnerów na zajęcia zapraszani byli radni. Przedstawiciele władz naszego miasta bez problemu odnaleźli swoją rolę czytając najmniejszym dzieciom bajki.

Poza wymienionymi wyżej działaniami na wszystkich obszarach pracy osł podejmowane były działania mające na celu zniwelowanie problemów osób tam mieszkających. Społeczności tych dzielnic, osiedli z niewielką pomocą pracowników ośrodka udało się np. usunąć niebezpieczne konary drzew na osiedlu Potkanów, podjąć działania w kierunku otwarcia świetlicy środowiskowej w jednym z mieszkań na osiedlu Mroza oraz utworzenia boiska do gry w piłkę dla dzieci. Organizator społeczności lokalnej uczestniczył również w próbach zażegnania konfliktu pomiędzy dyrekcją szkoły a rodzicami dzieci mieszkającymi przy ul. Marii Gajl. Organizator inicjował również spotkania mieszkańców dzielnicy Planty z przedstawicielami władz miasta, Miejskiego Zarządu Lokalami, Wspólnoty Mieszkaniowej w sprawie rozwiązania problemu braku centralnego ogrzewania w jednym z bloków. Wynikiem prowadzonych rozmów jest założenie mieszkańcom centralnego ogrzewania na koszt gminy. Ponadto organizatorzy społeczności lokalnej włączali się w akcje, prowadzone przez pracowników socjalnych: prelekcje, festyny, pikniki, spotkania sąsiedzkie, zabawy choinkowe dla dzieci, a także spotkania okolicznościowe. Uczestnicząc w tych spotkaniach mieli możliwość poznania najbardziej aktywnych mieszkańców, a także nawiązania kontaktu z partnerami włączającymi się w akcje. Od momentu wdrażania modelu organizowania społeczności lokalnej organizatorzy prowadzą klub wolontariusza „Przyjaciele” co wpłynęło na zwiększenie ilości czynnych wolontariuszy, a także liczbę odbiorców. Dzięki cyklicznym, comiesięcznym spotkaniom wolontariuszy z organizatorami

społeczności lokalnej wolontariusze poznali się bliżej, obecnie stanowią grupę wspierających się ludzi.

Na tym etapie wdrażania metody osł pracownicy spotykają się z wieloma problemami, które dotyczą bardzo różnych sfer. Jednym z głównych problemów jest przełamanie stereotypu dotyczącego negatywnego postrzegania mieszkańców bloków socjalnych przez innych członków społeczności Radomia. Myślenie takie często utrudnia znalezienie partnerów do wspólnych działań.

Kolejnym elementem utrudniającym pracę w środowisku bywają sami mieszkańcy obszarów problemowych, którzy patrząc na pracowników pomocy społecznej przez pryzmat wysokości otrzymywanych świadczeń finansowych, nie są chętni do współpracy. Mieszkańcy często postrzegają organizatorów jako pracowników socjalnych, którzy wymagają od nich aktywności zawodowej, podjęcia leczenia odwykowego, itp. co powoduje dodatkowy opór i zamknięcie się na współpracę. Dodatkowo problem stanowi występujący wandalizm, zdarza się, że mieszkańcy dewastują zasoby swojej dzielnicy często niszcząc w ten sposób pracę, którą sami wcześniej wykonali, co stanowi kolejny dowód na konieczność pracy organizatora na tym terenie.

Kolejnym często występującym problemem w pracy organizatorów społeczności lokalnej są braki lokalowe, które utrudniają prowadzenie działań szczególnie w okresie zimowym oraz przy złej pogodzie. Problem stanowi również usytuowanie osiedli socjalnych na obrzeżach miasta co stanowi przeszkodę w zorganizowaniu spotkania w dostępnej Ośrodkowi bazie lokalowej w centrum miasta.

Pomimo tego, że wszyscy pracownicy socjalni Ośrodka zostali zapoznani z metodą osł nadal zachodzi konieczność zharmonizowania pracy organizatorów z pracownikami socjalnymi z Zespołów Pracy Socjalnej. Z perspektywy minionego roku widzimy konieczność stałego podkreślania ogromnej roli współpracy pomiędzy grupą organizatorów społeczności lokalnej a grupą pracowników socjalnych.

Praca metodą OSŁ może stanowić podstawę do procesu zmian w naszym społeczeństwie a w konsekwencji zapobiec społecznemu dziedziczeniu negatywnych zjawisk. Praca OSŁ to w naszym odczuciu metoda „bliższego kontaktu” wymagająca kompleksowego podejścia do problemów społecznych, postrzegania ich z różnych perspektyw. Założenia te niewątpliwie stanowią punkt wyjścia do aktywnej polityki społecznej.

OPIS PRAKTYKI

1. Wprowadzenie:

Opisana poniżej praktyka dotyczy jednego z radomskich osiedli bloków socjalnych wytypowanych przez pracowników socjalnych oraz kierownika Zespołu Pracy Socjalnej nr 5 do pracy metodą OSL. Jednym z kryteriów decydujących o osiedlu przy ul. Mroza jako o miejscu pracy OSL jest brak zawiązanej sieci współpracy na rzecz tego terenu. Brak działającego w tym obszarze partnerstwa jest dodatkowym utrudnieniem stanowiąc jednocześnie dodatkowe wyzwanie.

2. Tło/kontekst sytuacyjny:

Radom to miasto na prawach powiatu zajmujące czternaste, co do wielkości miejsce w kraju i drugie na terenie Mazowsza. Zajmuje powierzchnię 112 km² którą zamieszkuje 220.062 mieszkańców (dane Głównego Urzędu, wg stanu na dzień 31 czerwca 2012 roku). Bezrobocie, spadek płac i wzrost kosztów utrzymania, spowodowały pogorszenie sytuacji materialnej tysięcy radomskich rodzin. Stopa bezrobocia w mieście jest bardzo wysoka, w sierpniu 2013 roku wynosiła 22,6%, co oznacza, że co piąty mieszkaniec pozostaje bez pracy. Długotrwałe bezrobocie doprowadziło do pojawienia się na szeroką skalę problemów społecznych, takich jak ubóstwo, przestępczość, uzależnienia co w konsekwencji prowadzi do wykluczenia społecznego. Na obrzeżach miasta zaczęły powstawać osiedla bloków socjalnych, gdzie zamieszkują ludzie z terenu całego miasta nie związani ze sobą w żaden sposób.

3. Opis wybranej społeczności terytorialnej/kategorialnej

Osiedle bloków socjalnych przy ul. Kazimierza Mroza znajduje się w północnej części miasta w pobliżu trasy E-7 w dzielnicy Wólka Klwatecka między ulicami: Władysława Maławskiego, Kasztelańską, ks. Jana Ziei i Juranda. Na południowym-wschodzie od budynków rozciąga się typowa dzielnica willowa, na północnym - zachodzie trwa budowa Fabryki Broni „ Łucznik”. W odległości około 200 m od bloków znajduje się teren zalesiony. Z dawnej wsi, którą niegdyś była Wólka Klwatecka pozostało niewiele rodzin, które zamieszkują to miejsce od pokoleń. Znaczną

część mieszkańców stanowi ludność napływowa, rodziny które zakupiły na tych terenach działki i wybudowały domy. Od 2005 roku znajduje się tu również osiedle bloków socjalnych. W 2005 roku do użytku oddano dwa budynki przy ul. K. Mroza 3/5 i 7/9, w 2007 roku trzeci blok przy ul. K. Mroza 13/15. W sumie osiedle stanowią trzy bloki, w których łącznie jest 177 lokali socjalnych. Osiedle zamieszkuje około 530 mieszkańców. W blokach przy ul. Mroza zamieszkują również mniejszości narodowe /6 rodzin romskich/. Najbliższe Przedszkole i Szkoła Podstawowa znajdują się na sąsiednim osiedlu, po drugiej stronie trasy E-7 natomiast najbliższe gimnazjum i szkoła średnia znajdują się na osiedlu Michałów. Na osiedlu Mroza lokale są jedno lub dwupokojowe, każde mieszkanie posiada własną łazienkę, wc i kuchnię, a także niewielkie pomieszczenie gospodarcze. Osiedle wygląda schludnie, mieszkania nie posiadają balkonów, elewacje bloków są kolorowe, wykonane w nowoczesnym stylu. Pomiędzy budynkami znajdują się chodniki uliczki a także parkingi wyłożone kostką brukową. Wokół bloków jest dużo zieleni, niektórzy lokatorzy pozakładali mini-ogródki przed swoimi oknami. Wszędzie są ławki, a pomiędzy blokami znajduje się ogrodzony plac zabaw dla dzieci wyposażony w nowy kolorowy sprzęt. Zupełnie inaczej przedstawia się obraz klatek schodowych które są zdewastowane i zaśmiecone. Poza budowaną Fabryką Broni w pobliżu osiedla funkcjonują głównie prywatne firmy, których działalność w żaden sposób nie wpływa na funkcjonowanie osiedla. Mieszkańcy ul. Mroza do dyspozycji mają dwa prywatne sklepy spożywczo-przemysłowe. Pozostałe, najbliższe punkty usługowe znajdują się na terenie osiedla „Michałów” oddalonego od ul. Mroza o około 4 km. Mieszkańcy bloków socjalnych w maju 2010 roku zawiązali „Stowarzyszenie Mieszkańców z Mroza”, które na chwilę obecną liczy 26 członków. Z uwagi na pojawiające się między nimi konflikty liczba członków Stowarzyszenia stale ulega zmianie. Do pracy na rzecz mieszkańców osiedla zostało powołanych sześciu radnych Rady Miejskiej.

4. Analiza problemów

W blokach socjalnych przy ul. K. Mroza zamieszkuje około 530 mieszkańców. Spośród 177 zamieszkałych lokali z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzysta 107 rodzin, tj. 328 osób. W rodzinach tych wychowuje się 164 dzieci w następujących przedziałach wiekowych :

- 0 – 3 lata 20 dzieci
- 4 -10 lat 43 dzieci
- 11 – 13 lat 42 dzieci
- 14 – 16 lat 35 dzieci
- 17 – 19 lat 24 dzieci

70 % rodzin zamieszkujących na osiedlu znajduje się w trudnej sytuacji materialno – bytowej, co powoduje , że są klientami MOPS. Powyższa sytuacja ma miejsce również w rodzinach, gdzie istnieje zabezpieczenie w postaci stałego źródła dochodu. Wśród mieszkańców korzystających z pomocy MOPS 45% stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Z analizy wywiadów środowiskowych wynika, że głównymi przesłankami do korzystania z pomocy MOPS są: długotrwałe bezrobocie, niepełnosprawność oraz uzależnienia - głównie od alkoholu. Niewielką część około 30 % stanowią mieszkańcy, którzy utrzymują się ze swoich świadczeń i nie ubiegają się o pomoc. Z analizy dokumentów i obserwacji pracowników socjalnych wynika, że dominują rodziny 3 i 4 osobowe, 10% stanowią rodziny niepełne, 15 % to środowiska gdzie występuje niepełnosprawność, a 5 % to Klienci w wieku poprodukcyjnym. Badania na osiedlu wymagały wyjątkowo wnikliwego podejścia, gdyż teren ten do tej pory nie był znany organizatorowi społeczności lokalnej. W celu dotarcia do jak największej grupy mieszkańców na osiedlu Mroza dane zbierane były przez dwóch pracowników osl. Dokonując diagnozy problemów i potrzeb mieszkańców, osiedle i jego okolice poddano obserwacji. Przeprowadzono rozmowy z okoliczną ludnością, pracującymi w tych środowiskach pracownikami socjalnymi, osobami zatrudnionymi w pobliskich firmach, sklepach, a także policją i innymi osobami napotkanymi na osiedlu (pracownicy MZL, listonosz, znajomi osób zamieszkujących). Pogłębieniem obserwacji były wywiady swobodne, w których organizatorzy mieli bezpośredni kontakt z mieszkańcami osiedla. Przeprowadzone rozmowy pozwoliły uzyskać opinie samych mieszkańców na temat codziennych problemów i ich potrzeb. Bezpośredni kontakt z ludźmi pozwolił na dotarcie do osób które mają potencjał i wykazują chęć do podjęcia działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania. Prowadząc rozmowy pracownicy starali się uzyskać informacje na temat warunków mieszkaniowych, sytuacji bytowej i materialnej, poczucia bezpieczeństwa, relacji z sąsiadami, a także próbowali poznać ich pomysły na poprawę jakości życia w tym miejscu. Badania dodatkowo zostały poszerzone o charakterystykę osób korzystających z pomocy społecznej. Z poczynionych obserwacji osiedla wynika, że zdecydowana większość mieszkańców nie dba o lokale i klatki schodowe. Ściany, okna, drzwi, domofony i skrzynki

na listy są brudne i zdewastowane. Na ścianach widnieją liczne wulgaryzmy, wyłożone na klatkach płytki są potłuczone, wszędzie porozrzucane są śmieci. W większości znajdujące się na klatkach pomieszczenia gospodarcze wyglądają jak "dzikie zsypy śmieci" z pozdejmowanymi drzwiami. Podczas badań pracownicy zaobserwowali, że na osiedlu jest kilka nieużytkowanych lokali, gdzie zostały powybijane szyby i wyłamane drzwi, a dzieci i młodzież wchodzi tam oknami balkonowymi. Wokół bloków brakuje drzew, które dawałyby latem cień, a także boiska dla starszych dzieci. Często zgłaszany przez mieszkańców problem to przesiadująca na klatkach młodzież, która spożywa alkohol i niszczy to co jeszcze nie zostało przez innych zdewastowane. Na osiedlu można zauważyć grupy małych dzieci pozostających bez jakiegokolwiek opieki osób starszych. Mieszkańcy osiedla mają problem z dotarciem do innych części miasta, dojazd od najbliższego przystanku autobusowego zajmuje około 25 minut. Wszyscy badani wskazywali na brak komunikacji z miastem. Twierdzą, że załatwienie jakiegokolwiek sprawy wiąże się z „całodzienną wyprawą”. Dzieci, młodzież i osoby pracujące mają utrudniony dojazd do szkół, miejsc pracy. Po powrocie na osiedle nikomu już nigdzie nie chce się wychodzić np. z dzieckiem do kina, na basen, na zajęcia do domów kultury itp. Jak wynika z wypowiedzi mieszkańców „wszędzie jest daleko”. Badania wykazały, że miejsce w którym mieszkają jest nieatrakcyjne - 50 % badanych chciałoby zmienić miejsce zamieszkania. Jedna z lokatorek stwierdziła, „cieszyłam się, gdy otrzymałam tutaj mieszkanie, piękna okolica, piękne bloki, ale w środku są tak zniszczone jakby miały kilkadziesiąt lat. Inna osoba powiedziała: „Wstydzę się, kiedy rodzina do mnie przyjeżdża, bo klatki wyglądają jak w slumsach”. 70 % badanych za tę sytuację wini dzieci, młodzież i osoby nadużywające alkoholu. Jedna z rozmówczyń powiedziała „to wszystko młodzież, której się nudzi, policja jest tu prawie codziennie, jest coraz gorzej, cuda się tu dzieją”. Inna z Pań powiedziała „to osiedle byłoby cudowne, gdyby nie patologia, która tu mieszka”. Jako powód zaistniałej sytuacji podają to, że dzieci i młodzież z braku innych zajęć niszczą i zaśmiecają klatki schodowe. Grając w piłkę wybijają szyby w oknach, depczą rośliny. Właścicielka jednego z ogródków powiedziała „niczego się nie opłaci sadzić i tak zaraz wszystko zniszczą”. Sytuacja ta jest wynikiem braku wyznaczonego miejsca gdzie nikomu nie przeszkadzając dzieci mogłyby pograć w piłkę. 60% badanych wskazała na brak miejsca, gdzie dzieci i młodzież jak również osoby dorosłe mogłyby spędzać czas, 60 % badanych osób stwierdziła, że zamieszkały w blokach socjalnych z powodu „biedy”. Swoje poprzednie mieszkania utraciły w związku z zadłużeniami w opłatach świadczeń mieszkaniowych, w wyniku eksmisji. 30 % badanych

wskazuje na pogłębiający się problem związany z przybywającą liczbą osób nadużywających alkoholu, szczególnie wśród osób młodych, a nawet matek małych dzieci. Przybywa interwencji policji z powodu zakłócania spokoju, awantur domowych oraz agresywnego zachowania lokatorów będących pod wpływem alkoholu.

Mieszkańcy funkcjonują jedynie w obrębie własnej rodziny, nie wchodząc w bliższe relacje z sąsiadami. Sami o sobie mówią negatywnie, wzajemnie obwiniają się za dokonywane szkody, wołają „nic nie widzieć, nic nie słyszeć i nic nie wiedzieć”.

Mieszkańcy wskazywali również na inne problemy obecne w tej społeczności. Około 60 % przebadanych osób mówiło o poczuciu naznaczenia i gorszym traktowaniu z powodu zamieszkiwania na tym osiedlu. Trudno ich zdaniem z tego powodu znaleźć im pracę, a w urzędach są traktowani „jak patologia”.

4. Partnerzy

Do realizacji działań wybrano radnych z tego okręgu z uwagi na ich możliwości zwrócenia uwagi władz miasta na problemy osiedla. Stowarzyszenie mieszkańców z Mroza ze względu na fakt, iż zrzesza ono wyłącznie osoby z tej dzielnicy. Szkołę ze względu na posiadane zaplecze /salę, boisko/ oraz z uwagi na fakt, iż dzieci z Mroza są jej uczniami. Zaproponowano również współpracę pobliskim przedsiębiorcom jednak nie wyrazili chęci zaangażowania się w podjęte działania.

5. Realizowane działania

Po zakończeniu badań organizator zainicjował spotkania z mieszkańcami, które zorganizowano wspólnie ze Stowarzyszeniem Mieszkańców. W pierwszych spotkaniach uczestniczyła niewielka część mieszkańców, jednak każde kolejne spotkanie gromadziło większą liczbę zainteresowanych. Spotkania upływały w burzliwej atmosferze, mieszkańcy w wielu kwestiach nie potrafili dojść do porozumienia.

Z uwagi na wiele nieporozumień dużym zaskoczeniem dla pracowników Ośrodka było zorganizowanie przez samych mieszkańców boiska do gry w siatkówkę plażową. W celu zorganizowania boiska mieszkańcy weszli w porozumienie z pracownikami sąsiadującej z ich osiedlem fabryki broni, którzy pomogli im wyrównać teren, nawieźli piasek, a także pomogli

zainstalować słupki do siatki. Przygotowane boisko przez cały okres letni służyło dzieciom i młodzieży do gier i zabaw.

W celu zapewnienia dzieciom letnich atrakcji, Stowarzyszenie mieszkańców z Mroza w partnerstwie ze stowarzyszeniem Energajl oraz Związkiem Strzeleckim z niewielką pomocą organizatorów społeczności lokalnej zorganizowało wyjazd do Studzianek Pancernych a także wspólne ognisko.

Dużym wyzwaniem dla mieszkańców było zorganizowanie i poprowadzenie festynu rodzinnego, mimo występujących konfliktów i trudnej sytuacji finansowej mieszkańców przygotowali oni poczęstunek, ciasta, zadbali o oprawę muzyczną imprezy a także atrakcje dla najmłodszych.

Kolejnym działaniem zorganizowanym przy współpracy osł z mieszkańcami był projekt którego odbiorcami były dzieci w wieku 5-13 lat "Kocykowe miasteczko". Dzięki zaangażowaniu starszych mieszkańców osiedla przez cztery tygodnie wakacji dzieci miały zorganizowane gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu. Rodzice, rodzeństwo a także radni czytali najmłodszym bajki, dla starszych prowadzone były zabawy sportowe, zagadki a także zajęcia edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Cykliczne spotkania odbywały się na trawnikach obok bloków, dzieci zabierały ze sobą kocyki, zabawki oraz posiłek. Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem zarówno rodziców jak i najmłodszych. W każdym spotkaniu uczestniczyło ok. 60 dzieci, a także ok. 10 osób dorosłych prowadzących zabawy. Po zakończeniu wakacji zarówno dzieci jak również sami rodzice pytali o kolejne działania, które chcieliby zorganizować na osiedlu. Cel projektu został osiągnięty, każdy kolejny dzień „kocykowego” gromadził większą liczbę zainteresowanych. W trakcie rozmów z mieszkańcami zrodził się kolejny pomysł zorganizowania czegoś dla dzieci, mieszkańcy zaproponowali zorganizowanie akcji sprzątania osiedla. W tym celu Stowarzyszenie mieszkańców z Mroza zorganizowało spotkanie, w trakcie którego omówiono sposób organizacji akcji oraz podzielono poszczególne zadania. Członkowie Stowarzyszenia przeprowadzili akcję informacyjną dla dzieci i młodzieży z dzielnicy, przygotowali drewno i miejsce na ognisko. Sponsorzy zapewnili kiełbaski, pieczywo, natomiast organizatorzy pozyskali od Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa UM rękawiczki i worki na śmieci. W akcji udział wzięło ok. 52 osoby, dzieci chętnie sprzątały teren wokół swoich bloków, prześcigając się w ilości napelnionych worków. W celu nagrodzenia dzieci po ciężkiej pracy zorganizowano ognisko w czasie którego pieczono kiełbaski a nad bezpieczeństwem dzieci czuwało 5 rodziców.

Ponadto mieszkańcy czynnie włączyli się w kampanię społeczną Budżet obywatelski 2014 składając projekt o dofinansowanie boiska sportowego. Głosowanie na złożony wniosek odbyło się w trakcie festynu rodzinnego dzięki zabezpieczeniu przez organizatora mobilnej urny.

6. Rezultaty prowadzonych działań:

Dzięki pracy organizatora mieszkańcy ul. Mroza zaczęli włączać się i inicjować działania na rzecz swoich dzieci, sąsiadów i samych siebie. Na terenie osiedla Mroza powstało boisko do piłki plażowej, zorganizowano wyjazd do Studzianek Pancernych, a także przeprowadzono akcję sprzątnięcia osiedla zakończoną ogniskiem. Powyższe niewątpliwie jest efektem zachodzących w ludziach zmian ale jest to dopiero początek drogi do osiągnięcia celu. Znaczna część mieszkańców na obecnym etapie pracy organizatora znajduje się w fazie „dostrzegania problemów” co z jednej strony jest krokiem do przodu z drugiej zaś stanowi punkt wyjścia do dalszej pracy.

Ponadto dzięki pracy osł Stowarzyszenie mieszkańców z Mroza zaczęło prężniej działać, jego członkowie podjęli następujące inicjatywy:

- zorganizowanie wolontariatu na podstawie porozumienia z Centrum Młodzieży „Arka”,
- spotkanie Stowarzyszenia z dyrektorem Miejskiego Zarządu Lokalami, w sprawie poprawy warunków lokalowych mieszkańców,
- spotkanie z dyrektorem Miejskiego Zarządu Dróg i Komunikacji dotyczące skomunikowania ul. Mroza z miastem oraz poprawy bezpieczeństwa na przejściu dla pieszych na ul. Warszawskiej
- złożenie do władz miasta pisma w sprawie utworzenia klubu środowiskowego dla mieszkańców osiedla, zrodziła się inicjatywa wystąpienia o środki na prowadzenie klubu w ramach projektu,

Poza rezultatami twardymi, widocznymi gołym okiem zauważamy również zmiany najistotniejsze bo zachodzące w samych ludziach.

7. Przeszkody na jakie natrafiono podczas realizacji

Poza problemami i przeszkodami tkwiącymi w samych ludziach takich jak: niechęć do zmian, stereotypowe myślenie, brak zaangażowania i chęci do podejmowania działań organizator napotyka na trudności niezależne od samych mieszkańców. Wśród nich należy

wymienić brak bazy lokalowej do organizowania spotkań, co szczególnie doskwiera w okresie jesienno – zimowym, niewielka liczba aktywnych partnerów a także trudności komunikacyjne z innymi częściami miasta. W ocenie organizatora działające na terenie osiedla Stowarzyszenie jest z jednej strony doskonałym partnerem, z drugiej natomiast, z uwagi na występujące pomiędzy jego członkami nieporozumienia stanowi dodatkowe wyzwanie. Ponadto postawa mieszkańców Mroza, którzy wychodząc z założenia, że wszystkie problemy osiedla powinno rozwiązać Stowarzyszenie zmusza organizatora do pełnienia roli mediatora.

8. Raportowanie i promocja:

W ramach prowadzonych na osiedlu badań organizator przeprowadzając z mieszkańcami wywiady swobodne notował ich wypowiedzi. Zebrane w ten sposób informacje wzbogacał materiałem zdjęciowym. Każde zrealizowane przedsięwzięcie zostało opisane oraz sfotografowane, niektóre działania zostały również udokumentowane w materiale filmowym. Informacje dotyczące działań realizowanych na osiedlu rozpowszechniane były za pomocą plakatów i ulotek. Ponadto organizator systematycznie zdawał koordynatorowi relację z poczynionych działań, planów oraz pojawiających się problemów. Zrealizowane na tym obszarze działania były konsultowane z kierownikiem Zespołu oraz pracownikami socjalnymi pracującymi na tym terenie.

9. Refleksje organizatora społeczności lokalnej

Z wypowiedzi organizatora społeczności lokalnej pracującego na osiedlu Mroza wynika, że mimo rocznego regularnego kontaktu z mieszkańcami konieczne jest ciągle budowanie zaufania. Pracując jako pracownik socjalny organizator skupiony był na pracy z indywidualnym przypadkiem, rodziną, nie doceniając potencjału i możliwości grupy, społeczności. Wdrażając metodę osł pracownik ma czas na to aby słuchać, rozmawiać i pomagać w rozwiązywaniu problemów zarówno jednostek ale również całych społeczności. Organizowana w ten sposób praca pozwala spojrzeć na problem globalnie, z perspektywy pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ale także partnera polityków mających bezpośredni, realny wpływ na politykę miasta.